

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

"TASDIQLAYMAN"

Direktor:

Sh. R. Urakoy

2022-yil "05.03"

O'ZBEK ROMANCHILIGI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi:	230000- Tillar
Ta'lim yo'nalishi:	60230100–Filologiya va tillarni o'qitish: o'zbek tili

Fan/modul kodi MTF2604		O'quv yili 2024-2025	Semestr 6	ECTS – Kreditlar 4	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi "O'zbek romanchiligi"	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
		50		70	120

2.

I. Fanning mazmuni:

Fanni o'qitishning maqsadi o'zbek romanchiligi sohasining predmeti, vazifalarini yoritish, fan doirasida o'rganiladigan asosiy masalalarning mazmun-mundarijasini belgilash, roman janri taraqqiyoti bosqichlari, manbalari, adabiy jarayonda roman janri haqidagi fikr-mulohazalar, janr taraqqiyotiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan adiblar va ularning asarlari tahlili bilan tanishtirish, ma'lumot berishdir.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu Nasriy tur janrlarining xususiy va umumiy belgilari.

Roman adabiyotning asosiy nasriy janrlaridan biri. Roman atamasining dunyo xalqlari adabiyotidagi turlicha sharhlari. O'zbek nasrida roman janrining paydo bo'lish davri, taraqqiyot tamoyillari.

2-mavzu. Romanchilikda til va mahorat masalalari.

Nasriy turning xilma-xil janrlari tavsifi. O'xshash va farqli belgilari tahlili. Roman-nasriy turning yetakchi janri. **O'zbek romanlarining tahlil tamoyillari.**

3-mavzu. Romanchilikda metod va uslub masalalari.

O'zbek romanlarining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari, ularda shaxs konsepsiyasi. O'zbek romanchilikda metod va uslub masalalari.

4-mavzu. O'zbek romanchiligi 20 -30-yillarda.

Roman ijtimoiy hayotning keng ko'lamli ifodasi sifatida. Turli mavzuda yozilgan romanlarning qisqacha tahlili. 20-30-yillarda yaratilgan o'zbek romanlari.

5-mavzu. O'zbek romanchiligi 40-yillarda.

Roman mazmunining keng ko'lamliliigi. Syujet unsurlari. 40-yillarda yaratilgan o'zbek romanlarining kompozitsiyasi haqida nazariy ma'lumot.

6-mavzu. O'zbek romanchiligi 50-yillarda.

50-60-yillarda yaratilgan o'zbek romanlarini tahlil qilish. Ularning g'oyasi va badiiyatini aniqlash.

7-mavzu. O'zbek romanchiligi 60-70-yillarda.

Jahon va o'zbek romanlaridagi o'xshash va farqli jihatlar tahlili. Roman janrining hajmi haqidagi mulohazalarga munosabat. Keying yillarda yaratilgan romanlar tahlili

8-mavzu. O'zbek romanchiligi 80-yillarda.

Roman ijtimoiy hayotni yorituvchi keng maydon. Roman janrida badiiy to'qima. O'zbek romanchilikida badiiy psixologozm va ruhiyat tahlili.

9-mavzu. O'zbek romanchiligi 90-yillarda.

90-yillarda yaratilgan o'zbek romanlari tahlili. Ularda aks etgan inson ruhiyati tahlili.

III. Amaliy (Yoki seminar) mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Roman va unda ijtimoiy hayot talqini ("Qutlug' qon" va "Navoiy" romanlari misolida)
2. Nasriy tur janrlarining xususiy va umumiy belgilari.
3. Romanchilikda til va mahorat masalalari.
4. Romanchilikda metod va uslub masalalari.
5. O'zbek romanchiligi 20 -30-yillarda.
6. O'zbek romanchiligi 40-yillarda.
7. O'zbek romanchiligi 50-yillarda.

IV. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. O'zbek romanchiligining shakllanishi va roman termini
2. XX asrning 30-40-yillaridagi romanchilik taraqqiyoti
3. Odil Yoqubovning "Ulug'bek xazinasi" romani tahlili
4. Pirimqul Qodirovning "Ona lochin vidosi" romani tahlili
5. O'tkir Hoshomovning "Tushda kechgan umrlar" romanida xarakter yaratish usullari
6. Tog'ay Murodning "Otamdan qolgan dalalar" romani tahlili
7. Luqmon Bo'rixonning "Jaziramadagi odamlar" romanida ruhiyat tahlili
8. Xurshida Do'stmuhammadning "Bozor" romani tahlili.
9. Ulug'bek Hamdamning "Muvozanat" romanini tahlili

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Roman janri haqida ma'lumot berish va unga doir misollar yozish
2. "Roman – o'zbek adabiyotida yangi janr" mavzusida matn yozish.
3. Roman va uning mavzu ko'lam haqida ma'lumot yozish.
4. Mumtoz adabiyotdagi hasriy asarlarning roman janri shakllanishidagi o'rni va ahamiyati.
5. "Milliy roman" atamasiga izoh yozing va misollar keltiring
6. Roman va qissa janrlari : o'xshashlik va farqli jihatlar sharhi
7. Romanchilik maktablari haqida bilim va tushunchalaringizni yozing.
8. Roman janrining dunyo xalqlari adabiyotidagi talqini haqida matn yozish.
9. O'zbek romanlari va o'zbek ijtimoiy hayotining mushtarakligi.
10. Mustaqillik davri o'zbek romanlari haqida ma'lumot yozish.
11. "O'zbek romanchiligi" fan sifatida. Roman janri haqida nazariy ma'lumot. Roman atamasining dastlabki va hozirgi izohi haqida.
12. Nasriy tur janrlari va ular orasida romanning tutgan o'rni.
13. O'zbek adabiyotida roman janrining paydo bo'lishi. Abdulla Qodiriy romanlari.
14. Roman va uning mavzu doirasi.
15. Romanning syujeti va kompozitsiyasi.

	16. Romanning turlari: roman-dilogiya, roman-trilogiya, roman-tetralogiya, roman-epopiya. 17. Jahon va o'zbek adabiyotida yaratilgan romanlarning qiyosiy va mazmuniy tahlili. Romanda umuminsoniy va milliy qadriyatlar tahlili. 18. Roman va unda ijtimoiy hayot talqini ("Qutlug' qon" va "Navoiy" romanlari misolida) 19. Nasriy tur janrlarining xususiy va umumiy belgilari. 20. Romanchilikda til va mahorat masalalari. 21. Romanchilikda metod va uslub masalalari. 22. O'zbek romanchiligi 20 -30-yillarda. 23. O'zbek romanchiligi 40-yillarda. 24. O'zbek romanchiligi 50-yillarda. 25. O'zbek romanchiligi 60-70-yillarda.
3.	V. Fanni o'qitish natijalari (shakllangan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • audio va videoma'ruzalar; • taqdimot; matn ustida ishlash.
5.	VII. Kreditni olish uchun talaba: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	Asosiy adabiyotlar: 1.S.Mirzayev.Hayot va adabiyot. – T.: Sharq, 2001. 2.Q.Yo'ldosh,M.Yo'ldosh.Badiiy tahlil asoslari. –T.: Kamalak,2016. 3.S.Mirzayev.S.Shermuhammedov.Hozirgi zamon o'zbek adabiyoti tarixi. –T.: O'zbekiston, 1993 4.H.Umurov.Adabiyot nazariyasi.- T.: Sharq,2002. Qo'shimcha adabiyotlar: 1S.Mirzayev.Mustaqillik davri o'zbek adabiyoti.-Sam.: Zarafshon,1994.
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali Kengashining 2022-yil <u>05.09</u> dagi <u>11</u>son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: N. Abdumannatova – SamDUKF, "Gumanitar fanlar" kafedrasida o'qituvchisi.
9.	Taqrizchilar: D.Ganiyeva – SamDUKF, "Gumanitar fanlar" kafedrasida o'qituvchisi (ichki) tasdiqlangan taqriz oxiridan qo'shiladi. B.Qodirova – Samdu O'zbek tili va adabiyoti kafedrasida dotsenti (tashqi)